

Saksanseisojakerho ry
Jalostustoimikunta

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
1.1.2006–31.12.2010
SPINONE
316

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti käsittelemästään rodusta kaikkien rodun harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 2005, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä jäsenjulkaisu Saksanseisoja –lehden joulukuun 2004 numerossa sekä rotujärjestön internet-sivuilla. Tämän jälkeen jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla: www.saksanseisojakerho.fi kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2005. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 10.4.2005 hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksymisen jälkeen tämä jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa 1.1.2006 alkaneen PEVISA-kauden, minkä jälkeen tavoiteohjelma jälleen päivitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho r.y.:n internet –sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi => muut mannermaisat kanakoirat => spinone) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Kerttu Ylilauri, Salla Finnilä

Kannen piirros: Club Italiano Spinoni

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yhteenvedo	4
2. Rodun tausta.....	5
3. Rotujärjestön organisaatio ja sen historia	5
4. Nykytilanne.....	6
4.1 Populaation koko ja rakenne.....	6
4.1.1 Populaation koko ja rakenne Suomessa	7
4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet.....	11
4.2.1 Luonne.....	11
4.2.2 Käyttöominaisuudet.....	11
4.2.3. Kanakoirien erikoiskokeet.....	12
4.3 Terveys	13
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	13
4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet	16
4.4 Ulkomuoto	18
4.4.1 Rotumääritelmä	18
5. Yhteenvedo aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta.....	20
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat.....	21
6.1 Visio.....	22
6.2 Rodun tavoitteet.....	22
6.3 Rodun strategia	22
6.4 Uhat ja mahdollisuudet	23
6.5 Varautuminen ongelmiin	24
6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi.....	25
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	25
Lähdeluettelo.....	27
Liite 1	28
Liite 2	29
Liite 3	30

TAULUKOT

- Taulukko 1. Spinonekanta eri maissa
- Taulukko 2. Rekisteröinnit vuositasolla 1995–2003
- Taulukko 3. Jalostukseen käytetyt koirat 1995–2004
- Taulukko 4. Käytetyt yhdistelmät 2000–2004
- Taulukko 5. Jalostukseen vuosina 2000–2004 käytettyjen koirien keskinäiset lähisukulaisuussuhteet
- Taulukko 6. Koe- ja näyttelykäynnit 1998–2004
- Taulukko 7. Spinonen PEVISA-ohjelma
- Taulukko 8. Lonkkakuvattujen spinonejen lukumäärä ja tulokset 1998–2004
- Taulukko 9. Lonkkaindeksi
- Taulukko 10. Aiemman tavoiteohjelman toteutuminen
- Taulukko 11. SWOT-analyysi rodun tilasta
- Taulukko 12. Varautuminen tulevaisuuden ongelmiin
- Taulukko 13. Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

1. Yhteenveto

Spinone on Italiasta peräisin oleva seisova lintukoira, joka kuuluu FCI:n ryhmään 7. Suomessa spinonen rotujärjestö on Saksanseisojakerho (SSK). Spinonelle ominaisia käyttöominaisuuksia ovat riistaintoinen haku, rotutyypillisenä askellajina ravi, tarkka hajuaisti sekä luontainen riistankäsittelytaito ja nouto-ominaisuudet. Käyttöominaisuuksia mitataan kanakoirien erikoiskokeessa (KAER). Spinone on luonteeltaan miellyttävä ja koulutusta kestävä. Jotta nämä hyvät ominaisuudet voidaan säilyttää, on jalostuksessa kiinnitettävä entistä enemmän huomiota käytettävien koirien käyttöominaisuuksiin ja terveyteen.

Suomessa spinoneita on noin 200, vuosittain rekisteröidään keskimäärin 20 koiraa. Kotimaansa Italian lisäksi rotu on levinnyt muihin Euroopan maihin ja Yhdysvaltoihin. Alkuperämaata lukuunottamatta yhä harvempi koira toimii alkuperäisessä käytössä. Useissa maissa rotu on muuttumassa näyttely- ja muuksi harrastuskoiraksi (Taulukko 1). Jalostuksessa suuri haaste onkin testata käytettävien koirien käyttöominaisuudet. Spinonen tehollinen populaatio Suomessa on vain 12,86. Tämä tarkoittaa, että rodun turvaamiseksi mahdollisimman moni jalostuskelpoinen koira olisi käytettävä hyväksi. Matadorijalostuksen myötä tulevaisuudessa on vaarana myös sukusiitosasteen kasvu. Lisäksi jalostustyössä on osin lisätty määrää käyttöominaisuuksien kustannuksella (Taulukot 3, 4 ja 6). Koekäyntien määrän kuitenkin odotetaan kasvavan hieman.

Spinonella on PEVISAssa lonkkakuvauksen raja-arvona C. Kuvattujen koirien määrä on suhteessa pieni, mutta nousussa. Muita terveyteen vaikuttavia jalostuksessa huomioitavia asioita ovat mm. silmäluomen asentovirheet, hammaspuutokset, tulehdusherkkyyys ja pohjavilla, mitkä vaikuttavat koiran alkuperäiseen käyttöön, sekä ataksiariski (CA). Koiran rakenteessa täytyy kiinnittää huomiota siihen, että rakenne on terve ja alkuperäiseen käyttöön sopiva. Näyttelyharrastuksen myötä rodussa on havaittavissa koirien fyysisen koon kasvua. SSK:n tietokannan näyttelykertomusten mukaan Suomessa on näyttelyissä esitetty yhä useampia rotumääritelmän mukaan korkeuden ylärajoilla ja sen yli olevia koiria. Fyysisen koon myötä myös painoa on tullut lisää. Näihin seikkoihin tulee kiinnittää jalostuksessa huomiota, jotta rotu olisi tulevaisuudessakin kykenevä metsästämään rodulle tyypillisellä tavalla. Geenipohjan laajentamiseksi ja matadorijalostuksen rajoittamiseksi jalostuksen tavoiteohjelmassa suositetaan yhdelle koiralle enimmäisjälkeläismääräksi 20 rekisteröityä pentua Suomessa.

Jalostuksen tavoitteena on laajentaa rodun geenipohjaa jalostuksen pitkäjänteisyyden sekä koirien terveyden ja elinvoiman turvaamiseksi. Pienissä populaatioissa tulisi välttää myös tarpeetonta sukusiitosta sekä pyrkiä pitämään koko populaation keskimääräinen sukusiitosaste alhaalla. Jalostukseen käytetään käyttöominaisuuksiltaan, terveydeltään ja luonteeltaan hyviä koiria siten, että käyttökelpoinen materiaali hyödynnetään mahdollisimman tarkoin ja tasaisesti. Rodun hyvät käyttö- ja luonneominaisuudet pyritään säilyttämään, minkä vuoksi jalostukseen käytettävät koirat tulisi testata KAER-kokeessa ainakin nuortenluokassa, jolloin pystytään näkemään perinnöllisiä taipumuksia. Samoin yhä useampi koira pitäisi pyrkiä myymään metsästäjille.

Rotujärjestö pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet jakamalla rodun harrastajille mahdollisimman paljon ja avoimesti informaatiota rodussa kulloinkin esiintyvistä ongelmista. Spinoneharrastajille järjestetään vuosittain koulutuspäiviä ja SM-kisat sekä roturyhmän kokous. Tapahtumista tiedotetaan Saksanseisojakerhon internet-sivuilla, Saksanseisoja-lehdessä ja Spinone Sitella osoitteessa <http://kotisivu.mtv3.fi/finnishspinone/>. Kasvattajia rohkaistaan hyödyntämään jalostusneuvojan ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä suunnitellessaan. Rotujärjestö seuraa koirien terveystilannetta tekemällä terveystarkastuksen 2 vuotta täyttävillä koirilla ja analysoimalla kyselyn tulokset roturyhmän kokouksessa. Rotujärjestö pitää myös tiivistä yhteyttä spinonen rotujärjestöön Italiassa.

2. Rodun tausta

Kuten niin monen muunkin vanhan rodun, myös spinonen historia on hämärän peitossa. Muun muassa Senofonte ja Seneca ovat jo noin 500 eKr. maininneet kirjoituksissaan karkeakarvaisen koiran, joka oli fyysisesti kestävä ja seiso riistaa. Myöhemmin saman tyyppisistä karkeakarvaisista koirista löytyy mainintoja ajalta 100 jKr. Flavio ja Oppiano (200 jKr.) lisäsivät omissa rotokuvauksissaan koiran ominaisuuksiin ”koira, joka ei metsästä itselleen vaan isännälleen”, mikä on mainittu useissa nykypäivänkin lähteissä yhtenä spinonen hienoimmista käyttöominaisuuksista. 1400-luvulta lähtien spinonen tyyppisiä koiria on esiintynyt muun muassa Montagnan, Tizianin ja Tiepolon maalauksissa, minkä lisäksi aikakauden kirjallisissa lähteissä kerrotaan arvostetusta metsästyskoirarodusta, jonka ominaisuudet ja ulkonäkö vastasivat nykyistä spinonea. Sana ”spinone” tarkoittaa vapaasti käännettynä piikikästä, minkä on katsottu viittaavan joko koiran karheaan turkkiin tai vaikeakulkuiseen maastoon, mihin rotu on alkujaan luotu. Toisen maailmansodan jälkeen spinonekanta hupeni lähes olemattomiin. Rodun säilyttämiseksi spinonea risteytettiin mm. korthalsingriffonin kanssa, mistä voi vieläkin nähdä piirteitä etenkin rodun ruskeassa värimuunnoksessa. Italiassa rotua kehittämään perustettiin vuonna 1949 Famiglia dello Spinone, joka nykyisin tunnetaan nimellä Club Italiano Spinoni (C.I.Sp). Suomessa spinonen rotujärjestö on Saksanseisojakerho.

3. Rotujärjestön organisaatio ja sen historia

Spinone kuuluu mannermaisten seisotarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho r.y.:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2400 jäsentä. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 20 erilaista mannermaista seisotarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain 600 - 800 uutta pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä sekä näyttely- ja koetulokset sisältävää vuosikirjaa. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuhenkilö. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on 9 jäsentä. Jalostusneuvot valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Valtarotujen, lyhytkarvaisen ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonta työllistää suurimman osan toimikunnan jäsenistä: lk- saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 3 henkilöä ja kk-saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö, münsterinseisojien sekä pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö ja muiden jäljelle jäävien rotujen jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö. Saksanseisojakerhon sääntöjen mukaan rotu saa oman jalostusneuvon, kun rekisteröityjen pentujen määrä ylittää 50 pentua/vuosi. Pienempien, mutta Suomeen jo vakiintuneiden rotujen (pitkäkarvainen saksanseisoja, unkarinvizslat, korthalsingriffoni, bracco italiano, spinone, weimarinseisoja ja stabyhoun) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa jalostustoimikunnan kullekin rodulle valitsema pentuvälittäjä.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä

sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa joka toinen vuosi pidettävän jalostusuroskatselmuksen järjestelyistä.

4. Nykytilanne

Jalostustyö on nykyisellään usein liian ulkomuotopainotteista terveyden, luonteen ja ominaisuuksien sijasta. Jalostukseen vuosina 1995–2004 käytetyistä koirista (Taulukot 3 ja 6) vain kahden nartun ja yhden uroksen käyttöominaisuudet on testattu KAER-kokeessa. Käyttöominaisuuksien jalostaminen vaikuttaa myös koirien luonteeseen. Spinone on monipuolinen metsästyskoira, ja näiden ominaisuuksien säilyttämiseksi mahdollisimman monen yksilön käyttöominaisuuksien testaaminen on tärkeää. Näyttelyissä palkittavien yksilöiden suhteen pitäisi ulkomuodon ja rotutyypillisyyden lisäksi huomioida erityisesti myös se, että koirat ovat rakenteellisesti terveitä ja soveltuvia alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa. Koirat eivät saa olla luonteeltaan arkoja tai epäluuloisia. Terveys ja käyttöominaisuudet ovat jalostuksessa tärkeitä. Rodun kysyntä metsästyskoirana on kasvussa, sitä mukaa kun rodun edustajat ovat tulleet tunnetummaksi metsästyskoirana ja niitä on palkittu KAER-kokeissa. Paikallisesti kokeissa käymättömillä, aktiivisessa metsästyskäytössä olevilla metsästyskäyttöön koulutetuilla rodun edustajilla on myös ollut kysyntää lisäävää vaikutusta

4.1 Populaation koko ja rakenne

Ensimmäinen spinone tuotiin Suomeen 1986 Englannista. Suomessa on spinoneita noin 200. Tuonteja on tapahtunut Italiasta, Englannista Tanskasta, Ruotsista, Alankomaista, Yhdysvalloista ja Irlannista. Spinoneita on viety Ruotsiin, Panamaan, Alankomaihin, Tanskaan, Luxemburgiin ja Saksaan.

Taulukko 1. Spinonekanta eri maissa.

	Koiria	Metsästyskäytössä	Käyttökokeissa	Erityisiä terveysongelmia
Italia	4 500–5000	90 %	2 %	-
Britannia	3 500	1 %	0,2 %	CA, mahalaukun kiertymä
Yhdysvallat	2 500–3000	<5%	8–10%	HD, mahalaukun laajentuma/kiertymä, epilepsia, syövät
Irlanti	300	70 %	2 %	-
Suomi	200	25 %	5 %	HD, mahalaukun kiertymä, CA
Alankomaat	250–300	10 %	10 %	CA, HD, silmät
Ruotsi	100	10–15 %	2–3 %	HD, luonne
Saksa	200	5 %	0,1 %	HD, CA

Tiedot ovat arvioita ja perustuvat ko. maan kasvattajilta, rotujärjestöltä tai rotua harrastavilta yhdistyksiltä saatuihin tietoihin. Tietoihin on arvioitu viimeiset 4–5 vuotta.

CA = cerebellar ataxia, pikkuaivoataksia, HD = hip dysplasia, lonkkanivelen dysplasia

Yllä oleva taulukko kuvaa spinoneiden määrää ja rodunomaisen käytön astetta eri maissa. Huomattavaa on rodunomaisen käytön vähyys muualla kuin Italiassa ja Irlannissa. Italiasta ja Irlannista ei ilmoitettu erityisiä terveysongelmia, mutta on huomattava, että rotu on näissä maissa pääasiassa käyttökoirana eikä terveysasioita välttämättä tilastoida tai tutkita yhtä tarkasti. Jalostukseen käytettävistä koiristakin esim. lonkkakuvataan vain osa. Suomessa spinonella oleva PEVISA ja jalostuksen tavoiteohjelma on syytä säilyttää. Lähes kaikki eri maista tietoja lähettäneet vastaajat ilmoittivat, että metsästävien, kokeissa käymättömien koirien tarkkaa määrää on vaikea arvioida. Italiassa jalostukseen pyritään valitsemaan parhaiden käyttökoirien joukosta rotunsa tyyppisimmät edustajat. Jotta rotu saadaan pysymään käyttökoirana tulevaisuudessakin, on tärkeää käyttää jalostukseen käyttökoiria ja pyrkiä myymään valtaosa pennuista rodunomaiseen käyttöön.

Yhdysvalloissa kokeissakäyneiden koirien määrä on suurempi kuin metsästyksessä käytettävien koirien määrä, sillä yksi spinonea harrastavista yhdistyksistä, American Spinone Club, kannustaa voimakkaasti omistajia testauttamaan koiriansa ominaisuudet NAVHDAn (North American Versatile Hunting Dog Association) tai AKC:n (American Kennel Club) kokeissa. Terveysongelmista mainittiin tärkeimpänä lonkkanivelen dysplasia. Huolestuttavana pidettiin myös lisääntyvää epilepsiaa. Nousussa on myös syöpien määrä, mikä voi osaltaan johtua parantuneesta diagnostiikasta, sekä mahalaukun kiertymien ja laajentumien määrä.

Britanniassa lähinnä KAER-kokeita vastaaviin kokeisiin, joissa myös pudotetaan riistaa, osallistuu noin 0,2 prosenttia, mutta noin 0,6 prosenttia osallistuu kesällä pidettäviin käyttökokeisiin, joissa käytetään dummyjä. Ruotsissa kokeeseen osallistui vuonna 2004 vain kolme koiraa. Vain yksi koira palkittiin. Ruotsissa spinoneille järjestetään omia käyttökokeita, jotka eivät kaikilta osin vastaa Suomen KAER-koetta. Ruotsissa pentueen rekisteröinnin ehtona on vanhempien lonkkakuvaus raja-arvolla A tai B. Erityisesti mainittiin, että jalostuksessa täytyy kiinnittää erityistä huomioita koirien hyvään luonteeseen. Muita ongelmia olivat ongelmat alaleuan kanssa ja avoimet silmät. Jonkin verran on esiintynyt myös pehmeäturkkisuutta. Saksasta ilmoitettiin, että on maasta on vaikea löytää koiraa, jolla olisi terveet lonkat, ei ataksiaa takana ja hyvät käyttöominaisuudet. Ataksiaa (CA) ei välttämättä ole ilmennyt kaikissa taulukon maissa, mutta se mainittiin ongelmaksi, sillä ataksiariski täytyy huomioida jalostuksessa.

4.1.1 Populaation koko ja rakenne Suomessa

Ensimmäinen spinone tuli Suomeen Englannista vuonna 1986, ja ensimmäinen pentue syntyi vuonna 1989. Kanta alkoi kasvaa vuonna 1995, minkä jälkeen pentueita on ollut keskimäärin 2–5 kpl/vuosi. Ensimmäinen spinone palkittiin KAER-kokeessa vuonna 1995. Tällä hetkellä palkittuja on 7, joista yksi voittajaluokassa. Nykyään Suomessa on noin 200 spinonea.

Taulukko 2. Rekisteröinnit vuosina 1995–2003

Vuosi	Pentueet	Yht.	Tuontinartut	Tuonturokset	Tuonnit yht.	Kaikki yht.
1995	2	17	1	2	3	20
1996	1	10		1	1	11
1997	1	7	1	1	2	9
1998	5	34	-	-	-	34
1999	1	8	-	-	-	8
2000	1	9	-	-	-	8
2001	4	33	1	2	3	36
2002	3	21	2	-	2	23
2003	2	18	1	-	1	19
2004	3	28	-	2	2	30

Vuosittain on rekisteröity keskimäärin noin 20 koiraa. Tuontikoirien määrää pyritään lisäämään geenipohjan laajentamiseksi. Suomen spinonekannassa on huomattavaa yhden matadorinartun ja kolmen uroksen käyttö vuosina 1995–2004 (Taulukko 3). Tämän lisäksi jalostukseen on käytetty samasta isä- tai emälinjasta useampia koiria tai sisaruksia, minkä vuoksi yksittäisten koirien liikakäytön lisäksi on tulevaisuudessa huomioitava myös sukulinjojen liikakäyttö. Rodun terveyden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että geneettinen pohja on mahdollisimman laaja. Tämä tarkoittaa sitä, että mahdollisimman moni jalostuskelpoinen yksilö tulisi käyttää jalostukseen. Samoin kannan tulisi koostua mahdollisimman paljon koirista, jotka eivät ole sukua keskenään. Vuosina 2000–2004 syntyneistä pentueista (Taulukko 4) 2 on ollut puolisisarparituksia, muiden pentueiden sukusiitosaste

on SSK:n tietokannan mukaan 0 tietokannassa näkyvien sukupovien mukaan (vaihtelee 2-8 sen mukaan, kuinka monta suomessa syntynyttä sukupolvea koiran takana on). On kuitenkin huomattava, että osa jalostukseen käytetyistä koirista on sukua toisilleen. Tulevaisuudessa täytyy huomioida käytettyjen matadorien jälkeläisten jalostuskäyttö ja sitä kautta mahdollinen sukusiitosasteen nousu. Sukusiitosasteen kasvaessa geneettinen muuntelu vähenee ja haitalliset, resessiivisesti periytyvät geenialleelit pääsevät yleistymään. Tämä lisää perinnöllisten vikojen ja sairauksien riskiä.

Jalostukseen on vuosina 2000–2004 käytetty vain 5 urosta ja 9 narttua (Taulukko 4). Jalostuksessa onkin geneettisen pohjan vuoksi huomioitava yksittäisten matadorikoirien lisäksi myös linjat, joista useampia koiria on käytetty jalostukseen. Pentueita on vuosina 1995–2004 ollut 24. Pentueessa on ollut keskimäärin 7,8 pentua. Jalostukseen on käytetty 11 urosta ja 16 narttua. Huomattavaa on tiettyjen linjojen ylikäyttö ja matadoriurokset ja -narttu, joiden käyttöön ja sukutauluissa esiintymiseen on kiinnitettävä tulevaisuudessa huomiota. Suomen Kennelliiton mukaan valtaroduilla riskinä voidaan pitää jo yli 3–5 prosentin jälkeläismäärää yhdeltä koiralta yhden sukupolven (4 vuotta) aikana, spinoneilla tavoiteltava prosenttiluku olisi 10, kuitenkin enintään noin 20 pentua/koira (kolme pentuetta). Jos raja asetetaan 5 prosenttiin, vaarana on, että tuontien määrä laskee.

Taulukko 3. Jalostukseen käytetyt koirat 1995–2004.

Urokset	Pentueita	Pentuja	%*	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä jälkeläisiä	KAER-kokeessa esitettyjä jälk.
Edi Wolfsirius dal Podere Antico	5	43	23,5	0	9	0
Snow Drop For Wynsett	5	32	17,11	16	16	3
Wynsett Falco	4	32	17,11	4	20	2
Tarrygnome´s Spindrift Sirius	2	18	9,62	8	13	1
Ryttarstogens Pim	2	12	6,41	3	7	3
Donna Liberatas Caro Dahlin	1	10	5,34	4	7	0
Wynsett Wicket Devil	1	9	4,81	1	4	0
Fragola Primo Fratello	1	8	4,27	0	8	7
Epithelium Carlo	1	8	4,27	0	2	0
Westoy Triton	1	7	3,74	7	4	0
Snubbakollens Kjappfot	1	7	3,74	3	4	0
Yhteensä	24	186		45	94	16
Nartut	Pentueita	Pentuja	%*	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä jälkeläisiä	KAER-kokeessa esitettyjä jälk.
Dynamo Route Sixtysix	4	33	18,18	5	15	2
Merrymoon Spinelli Ravioli	3	20	10,69	9	12	6
Fragola Cassiatore	2	16	8,55	0	10	7
Orinda	2	14	7,48	9	8	0
Karhen Nocciola	2	14	7,48	4	5	0
Dynamo Fire Wolfsirius	1	12	6,41	0	4	0
Klippans Pandora	1	11	5,88	0	0	0
Merrymoon Rosara Bardolino	1	10	5,34	4	7	0
Jass-Ann Caramia	1	9	4,81	5	7	0
Fragola Seconda Brescia	1	9	4,81	1	4	0
Zara del Benaco	1	7	3,74	6	6	0
Karhen Olimpia	1	7	3,74	2	7	0
Dynamo Rambling Rose	1	7	3,74	0	4	0
Fragola Clemenza	1	7	3,74	0	2	1
Tarry-Gnome´s Spices	1	6	3,2	0	3	0
Sophia Loren	1	4	2,13	0	0	0
Yhteensä	24	186	99,92	45	94	16

Lonkkakuvattujen määrä perustuu SSK:n tietokannassa 20.3.2005 oleviin tuloksiin.

* Prosenttia ajanjaksolla syntyneistä pennuista.

Taulukko 4. Käytetyt yhdistelmät 2000–2004.

Isä	Emä	Pen- tueita	Pentuja	Lonkka- kuvattuja	Näytelyssä esitettyjä jälkeläisiä	KAER- kokeessa esitettyjä jälkeläisiä
Edi Wolfsirius dal Podere Antico (A)	Dynamo Route Sixtysix (A)	2	14	0	2	0
Edi Wolfsirius dal Podere Antico (A)	Dynamo Fire Wolfsirius (C)	1	12	0	4	0
Edi Wolfsirius dal Podere Antico (A)	Tarrygnome's Spices (D)	1	6	0	3	0
Edi Wolfsirius dal Podere Antico (A)	Klippans Pandora (B)	1	11	0	0	0
Epithelium Carlo* (C)	Fragola Cassiatore* (A)	1	8	0	2	0
Fragola Primo Fratello (A)	Fragola Cassiatore* (A)	1	8	0	8	7
Tarry-gnome's Spindriftsirius (A)	Dynamo Route Sixtysix (A)	1	9	3	6	1
Tarry-gnome's Spindriftsirius (A)	Jass-Ann Caramia (C)	1	9	5	7	0
Wynsett Falco (B)	Dynamo Route Sixtysix (A)	1	10	2	7	1
Wynsett Falco (B)	Dynamo Rambling Rose (A)	1	7	0	4	0
Wynsett Falco (B)	Fragola Clemenza* (A)	1	7	0	2	1
Wynsett Falco (B)	Karhen Olimpia(A)	1	7	2	7	0
YHTEENSÄ		13	108	12	52	10

Koiran lonkkakuvaustulos suluissa. Lonkkakuvattujen määrä perustuu SSK:n tietokannassa 20.3.2005 oleviin tuloksiin.

* Koira osallistunut KAER-kokeeseen.

Suomessa on vuosina 2000–2004 käytetty jalostukseen 5 urosta ja 9 narttua. KAER-koekäyntejä oli vain kahdella nartulla ja yhdellä uroksella, kaikki käytetyt koirat olivat näyttelypalkittuja. Kehitystä käyttöominaisuuksien testaamisen suhteen on tapahtunut, mutta edelleen pentuja teetetään liian paljon koirilla, joitten käyttötaipumuksia ei ole testattu kokeissa tai jotka eivät ole lainkaan metsästyskäytössä. Luonnemerkintöjä (arkuus, epäluuloisuus, vihaisuus näyttely- tai koekertomuksissa) löytyi kolmen yhdistelmän jälkeläisistä, joista yhdellä huomattava määrä. (SSK:n vuosikirjat 1998–2003). Näyttely- ja koekertomukset löytyvät SSK:n tietokannasta.

Eläinpopulaation eli kannan geneettistä rakennetta voidaan kuvata tehollisen populaatiokoon käsitteellä. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin kannan geneettinen pohja pienenee ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat. Tehollinen populaatio määrittää jalostuspohjan laajuuden ja sitä kautta sukusiitoskertoimen kasvunopeuden ja alleelihävikin populaatiossa. Siitoskoirien sukupuolijakauma vaikuttaa tähän lukuun, jonka minimissään tulisi olla noin 200 jalostuskoiraa. Tehollisen koon ollessa alle 50 populaatio on erittäin haavoittuvassa tilassa. Jalostukseen käytettyjen koirien pieni määrä tarkoittaa, että tehollinen populaatio on vain 12,86. Tehollinen populaatio on laskettu kaavalla $4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen lukumäärä ja aikavälinä on yksi sukupolvi, eli 4 vuotta (kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät). Kaava kuvaa kuitenkin ideaalipopulaatiota, eikä sitä voida suoraan soveltaa pienelle kannalle, jossa jalostuskoiria on mahdollista tuoda kannan ulkopuolelta. On huomioitava, että kaava antaa yliarvioita

tehollisesta populaatiokoosta, koska kaava ei huomioi mahdollista sukusiitosta. Spinonelle laskettu tehollinen populaatio lienee huomattavasti pienempi käytettyjen koirien sukulaisuussuhteiden vuoksi (Taulukko 5).

Taulukko 5. Jalostukseen vuosina 2000–2004 käytettyjen koirien keskinäiset lähisukulaisuussuhteet.

VANHEMMAT– JÄLKEÄINEN			
Vanhemmat	Jälkeläinen	Pentuja kaikista	% kaikista
Dynamo Route Sixtysix– Wynsett Falco	Dynamo Fire Wolfsirius	11/108	10,2%
Jass-Ann Caramia–Tarry- gnome’s Spindriftingsirius	Klippans Pandora	11/108	10,2%
	Yhteensä	22/108	20,4%
TÄYSSISARUKSIA			
Yhteiset vanhemmat	Täyssisarukset		
Snowdrop for Wynsett Karhen Nocciola	Dynamo Route Sixtysix Dynamo Rambling Rose	33/108 7/108	30,1% 6,5%
Snowdrop for Wynsett Merrymoon Spinelliravioli	Fragola Cassiatore Fragola Clemenza	16/108 7/108	14,8% 6,5%
Snowdrop for Wynsett Zara del Benaco	Tarry-gnome’s Spices Tarry-gnome’s Spindriftingsirius	6/108 18/108	5,6% 16,7%
	Yhteensä	87/108	80,6%
PUOLISISARUKSIA			
Yhteinen vanhempi	Puolisisarukset		
Snowdrop for Wynsett	Dynamo Route Sixtysix Fragola Cassiatore Fragola Clemenza Tarry-gnome’s Spices Tarry-gnome’s Spindriftingsirius	33/108 16/108 7/108 6/108 18/108	30,6% 14,8% 6,5% 5,6% 16,7%
Merrymoon Spinelliravioli	Fragola Cassiatore Fragola Clemenza Fragola Primo Fratello	- - 8/108	- - 7,4%
	Yhteensä	88/108	81,5%

Taulukossa on listattu jalostukseen vuosina 2000–2004 käytettyjen koirien keskinäiset lähisukulaisuussuhteet ja niiden jälkeläisten osuus kaikista vuosina 2000–2004 syntyneistä pennuista. Huom! Samat koirat toistuvat useammassa luokassa, joten eri luokkien kokonaismäärät eivät ole suoraan verrannolliset.

Vuosina 2000–2004 kaksi käytetyintä urosta olivat isänä syntyneille pennuille seuraavasti: Edi Wolfsirius dal Podere Antico 40 prosenttia (43 kpl) ja Wynsett Falco 30 prosenttia (32 kpl). Kahden käytetyimmän nartun osuudet olivat Dynamo Route Sixtysix 31 prosenttia (33 kpl) ja Fragola Cassiatore 15 prosenttia (16 kpl). Matadorijalostuksen myötä tulevaisuudessa on uhkana, että tehollinen populaatio pienenee entisestään, jos sukusiitosaste lähtee kasvuun matadorien jälkeläisten tullessa lisääntymisikänsä. Jalostuspohjaa voi laajentaa tehokkaasti vain käyttämällä sekä useita erisukuisia narttuja että uroksia. Rodun elinvoimaisuuden säilyttämiseksi rodun yksilöitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti, ja kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia koiria. Sukusiitoksen lisääntyessä vähenee geneettinen muuntelu ja väistävät, haitalliset geenialleelit pääsevät yleistymään rodun kannassa lisäten riskiä perinnöllisten sairauksien yleistymiseen koirakan-

nassa. On suositeltavaa laajentaa geneettistä pohjaa tuonneilla ja suosimalla jalostuksessa uusia linjoja. Koska kyseessä on kuitenkin metsästyskoirarotu, jalostukseen käytettävien koirien käyttöominaisuuksista ei ole syytä tinkiä.

Jalostusrekisteriin hyväksymisen ehtona on vähintään AVO 2 -palkinto KAER-kokeessa nartuilla, AVO 1 -palkinto uroksilla sekä laatuarvostelupalkinto koiranäyttelystä, vähintään 1 x EH tai kahdelta tuomarilta 2 x H, kuitenkin niin, ettei palkintosijan aleneminen johdu koiran luonteesta. Lisäksi koiran tulee täyttää rotukohtaiset PEVISA määräykset. On huomattava, että moni spinone on omistajansa ensimmäinen seisoja, joten palkintosijan asemesta painotetaan koiran luontaisia metsästysominaisuuksia. On suositeltavaa, että jalostuskoirien käyttöominaisuudet testataan KAER-kokeessa.

Rodulla on jossain määrin ongelmana, etteivät kaikki rotua kasvattavat ole rotujärjestötoiminnan piirissä ja myös kiinnostus jalostusasioihin on vähäinen, jolloin jalostusneuvonnalla ei ole keinoja vaikuttaa toteutuneisiin jalostusyhdistelmiin.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Luonne

Seisojan luonneominaisuuksien ensimmäinen ja tärkein lähtökohta on, ettei ole hyvää metsästyskoiraa ilman hyvää luonnetta. Tavoiteltavan luonteen profiili on rodunomaisen käyttötarkoituksen mukainen.

Luonneominaisuuksien kohdalla tavoitellaan rodunomaisten erityispiirteiden säilyttämistä. Tämä ei saa olla ristiriidassa KAER-kokeiden mukaiselle metsästykselle. Seisojan luonteen tulee olla sosiaalinen, koulutuskelpoinen, yhteistyöhaluinen ja yhteiskuntakelpoinen.

Spinonen tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä, hyväntahtoinen ja helppo ohjata. Kaikenlainen arkuus, ylikiikkeys, hermostuneisuus ja aiheeton aggressivisuus ovat vakavia virheitä. Myös eriateinen paukkupelko on vakava virhe. Spinonen tulee olla ihmisiä kohtaan ystävällinen ja avoin. Riistatilanteissa, myös pienpetojen kanssa, spinone on peloton, ja tilanteen mentyä ohi rauhallinen. Peräkkäisissä riistatilanteissa koiran tulee pysyä rauhallisena. Kaikkia näistä poikkeavia ominaisuuksia on pidettävä virheinä, erityisesti silloin, kun ne haittaavat metsästyksellistä käyttöä.

Jalostuksen vastuuhenkilöt seuraavat kokeissa, testeissä ja näyttelyissä rodun esille tulleita ominaisuuksia ja käyttäytymistä tiedottaen niistä kasvattajia ja harrastajia.

Vaikka spinone on luonteeltaan erittäin miellyttävä, sosiaalinen, säyseä, koulutettava ja koulutusta kestävä, se on erittäin puuhakas ja energinen, ja tarvitsee paljon toimintaa. Pelkäksi oleskelijaksi siitä ei ole. Suomen kannassa on joitakin luonteeltaan varautuneita yksilöitä.

4.2.2 Käyttöominaisuudet

Spinone kuuluu FCI:n ryhmään 7 ja on seisova lintukoira. Spinone on metsästyskoirana riistaintoinen, kestävä, yhteistyöhaluinen ja monipuoliseen metsästykseseen soveltuva lintukoira, joka pystyy hakemaan hyvin riistaa avoimessa maastossa ja on parhaimmillaan peitteisessä risukossa ja metsässä. Se on hyvin väsymätön, menee empimättä pensaikkoihin tai hyppää kylmään veteen. Tarkkavainuisena se on erinomainen linnun löytäjä ja luontainen noutaja niin maalta kuin vedestäkin.

Spinonen rotutyypillinen liikkumistapa on maatavoittava, vauhdikas ravi, mutta riistaintoisena se vaihtaa haussa usein laukalle. Hakutyöskentely voi olla yksilökohtaisesti jonkin verran hitaampaa, kuin esim. saksanseisojilla. Spinonen työskentely on rauhallista, mutta siitä on kuvastuttava riistainto ja

pyrkimys riistalle. Sen tulee työskennellä mahdollisimman itsenäisesti. Haun tulee olla kuhunkin maastoon soveltuva ja huomioida kuviolla, peittävyydellä ja etenevyydellä eri maasto- ja tuuliolosuhteet. Lisäksi haun tulee olla riittävän laajaa. Koira ei saa takertua maajälkiin eikä puurtaa. Haku- luoveissa koiran tulee pitää yhteyttä ohjaajaansa ja totella täydentävää ohjausta. Yksi spinonen arvostetuimmista ominaisuuksista on sen kyky pitää yhteyttä ohjaajaan raskaan metsästysreissun lopussakin.

Rodun kotimaassa Italiassa koira on etupäässä käyttökoirana. Rodun toisessa valtamaassa, Britanniassa, spinone on pääasiassa näyttelykoira, mikä on enenevässä määrin suunta myös muissa Euroopan maissa. Näyttelyharrastuksen suosion kasvaessa on havaittavissa, että koirien keskimääräinen koko on kasvussa ja rakenne muuttumassa raskaammaksi. Suomessakin on näyttelyissä esitetty viime vuosina rotumääritelmän mukaisen enimmäiskorkeuden ylärajoilla olevia ja suurempiakin koiria. Italiassa keskustellaan tämän huomioimisesta rotumääritelmässä, jotta koira pysyisi rakenteeltaan metsästyksen sopivana.

Spinonen rodunomaisia käyttöominaisuuksia mitataan kanakoirien erikoiskokeella (KAER). Suomessa spinonet osallistuvat KAER-kokeisiin ja kilpailevat samoilla säännöillä muiden mannermaisten kanakoirien kanssa. Italiassa, Irlannissa ja Ruotsissa spinoneille järjestetään omia käyttökokeita. Suomen kanta on tällä hetkellä noin 200 koiraa, joista vain noin 25 prosenttia on käyttökoirina.

4.2.3. Kanakoirien erikoiskokeet

Kanakoirien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa kokeillaan koirien haku riistan löytämiseksi ja riistatyö maastossa olevalla villillä riistaeläimellä. Lisäksi kokeillaan koeluokista riippuen nouto, tiedotus, vesityö ja jälkityö. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

Koeluokkia on kolme:

nuorten luokkaan saa osallistua koira, joka ei ole täyttänyt 22 kuukautta eikä ole kilpaillut muissa luokissa

avoimeen luokkaan saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan
voittajaluokkaan osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa

Palkitsemisperusteet

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta ensimmäistä, toista ja kolmatta palkintoa kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Palkintosijojen vähimmäispistemäärät kaikissa luokissa ovat samat:

- ensimmäinen palkinto, vähintään 80 pistettä, maksimipisteet 100 pistettä.
- toinen palkinto, vähintään 60 pistettä
- kolmas palkinto, vähintään 40 pistettä

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa koiran on saatava hyväksytyt arvot hausta ja riistatyöstä.

Tullakseen palkituksi avoimen luokan ensimmäisellä palkinnolla koiran on saatava hyväksytyt arvot jokaisesta osasuorituksesta.

Tullakseen palkituksi voittajaluokassa koiran on saatava hyväksytyt arvot jokaisesta osasuorituksesta. Lisäksi ensimmäisen palkintosijan edellytyksenä on riistatyön arvot oltava vähintään 2.

Koirien arvostelu

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset erot ominaisuuksissa (esim. spinone ja bracco italiano saavat hakea muista poiketen ravaamalla).

Nuortenluokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskyykyyn.

Koirien arvostelussa huomioidaan: haku, riistatyö, nouto, vesityö, jälkityö, tiedottaminen ja petoeläintyöskentely.

Koirakohtaisessa pöytäkirjassa tuomari arvioi **hausta**: juoksuvauhdin, päänasennon, tuulenkäytön, maastonpeittävyuden, laajuuden, hakukuvion, yhteistyön, puurtamisen ja metsästyshalun.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan:

seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, seisonnan kesto, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan:

noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Tiedotusta arvioitaessa kiinnitetään huomiota:

seisonnasta irtoamiseen, irtoamisaika huomioidaan, ilmentäminen ja yhteydenpito palatessa linnulle.

Lisäksi kirjataan riistakosketukset, seisontojen ja niistä saatujen riistatöiden lukumäärä, tuloksettomat seisonnat, törmäykset, väliinjätöt ja karkotukset.

Merkittään myös ylös, onko riistaa pudotettu ja onko riistana ollut peltokanalintuja/metsäkanalintuja. Lisäksi kirjataan, jos koiran **luonteessa** on huomauttamista esim. se on vihainen muille koirille tai ihmisille, häytyy kotieläimiä tai poroja tai on paukkuarka.

Koirien koetulokset tallennetaan Saksanseisojakerhon tietokantaan, josta jalostusneuvojat saavat tärkeää tietoa koirien käyttöominaisuuksista jalostusta varten. Suomalaisten spinoneiden käyttöominaisuuksista on valitettavan vähän tietoa, sillä vain noin viisi prosenttia on osallistunut KAER-kokeeseen. Kokeessa on palkittu kuusi narttua ja yksi uros.

Taulukko 6. Koe- ja näyttelykäynnit 1998–2004

Vuosi	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Startteja	9	14	9	8	7	14	9
Koiria	4	4	4	4	3	8	7
Palkittuja	1	3	4	1	4	1	4
Palkitseminen %	7,14	7,14	44,44	12,50	57,14	7,14	44,5
Näyttelykäynnit	103	107	98	88	99	74	-
Koiria	37	37	48	41	39	31	-

SSK:n tietokanta 31.12.2004.

4.3 Terveys

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Spinoneilla on voimassa PEVISAn lonkkakuvauspakko. Rekisteröinnin raja-arvona on vanhempien lonkkakuvaustulos C ja vähimmäisikä kuvaushetkellä 12 kk. Jalostukseen tulee käyttää ensisijaisesti A- ja B-lonkkaisia koiria. C-lonkkaisen koiran tulisi olla erinomainen rotunsa edustaja, ja silloin jalostukseen käytettävän toisen yksilön on oltava terve. Pevisa-tutkimuksista saadaan arvokasta tilastotietoa ja mahdollisuus suorittaa jälkeläisten ja sisarusten terveyden arviointia.

Taulukko 7. Spinonen PEVISA-ohjelma

Voimaantulovuosi	Vastustettava sairaus	Vaadittavat toimenpiteet	Raja-arvot ja muut rekisteröintirajoitukset
2001	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Ilman raja-arvoa
2004	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C

Lonkkanivelen kehityshäiriö (hip dysplasia eli HD) on polygeenisesti eli monigeenisesti periytyvä lonkkanivelten kehityshäiriö, jonka vaikeusasteeseen vaikuttavat myös kasvuaikaiset ympäristötekijät kuten ruokinta, liikunnan määrä ja kasvunopeus. Sitä esiintyy lähes kaikilla suurikokoisilla koiraroduilla. Lonkkaniveldysplasian kehittymisen tärkein vaihe on lonkkamaljakon muotoutuminen sen luutuessa koiran kasvuaikana. Lonkkamaljakon epänormaali muoto ja lonkkanivelen löysyys nuorella iällä johtavat eriasteisiin muutoksiin lonkkanivelessä ja nivelrikon kehittymiseen vanhemmalla iällä. Lievimmässä tapauksessa nivelessä esiintyy vähäistä löysyyttä, lievää lonkkamaljakon mataluutta ja lievää epäsymmetrisyyttä. Nivel ei ole täysin yhdenmukainen: reisiluun pää ei istu täydellisesti lonkkamaljakon muodostamaan kuppiin. Lievä dysplasia voi olla käyttökoirallakin lähes oireeton. Jos niveleen kehittyy dysplasian seurauksena nivelrikkoa eli degeneratiivisen nivelsairauden merkkejä, voi koiralla olla merkittäviä kipuja, varsinkin rasituksen jälkeen. Lonkkaniveldysplasiaa ei voida leikkauksella parantaa. Suomen kennelliiton arviointiasteikolla virallisten lonkkakuvien (rtg) arvioinnissa aste A on täysin terve, B tarkoittaa lievää löysyyttä, mutta on kuitenkin vielä terveeksi luokiteltavissa, C-asteessa on lieviä muutoksia lonkkanivelissä, mutta tämä ei yleensä rajoita metsästyskäyttöä, ellei johda nivelrikon kehittymiseen. D- ja E-asteessa nivelrikkomuutoksia nähdään jo röntgenkuvassa ja ne aiheuttavat varsinkin iän lisääntyessä. Saksanseisojilla suositellaan ainoastaan lonkistaan terveiden koirien käyttöä jalostukseen, niin että kahta B-lonkkaistakaan ei yhdistettäisi.

Taulukko 8. Lonkkakuvattujen spinonejen lukumäärä ja tulokset 1998–2004

Vuosi	Kuvattuja kpl	A (kpl/%)	B (kpl/%)	C (kpl/%)	D (kpl/%)
1998	3	0/0%	1/33%	0/0%	2/33%
1999	9	6/11%	1/11%	2/22%	0/0%
2000	4	2/50%	0/0%	2/50%	0/0%
2001	11	4/9%	2/18%	3/27%	2/18%
2002	3	2/33%	0/0%	0/0%	1/33%
2003	3	1/33%	1/33%	0/0%	1/33%
2004	4	4/100%	0/0%	0/0%	0/0%
yht / ka	37	19 /51%	5/14,%	7/19,%	6/16,%

Tilanne perustuu SSK:n tilastoon 30.5.2004. (Koirien määrä 187 pohjana laskussa)

Kannasta kuvattu v. 1998–2004 yhteensä 37 yksilöä eli noin 20 prosenttia. Kattavan ja vertailukelpoisen tiedon saamiseksi jalostusta varten on suositeltavaa, että useampi koira lonkkakuvataan. On suositeltavaa, että koiran jälkeläisiä lonkkakuvataan ennen kuin koira käytetään jalostukseen useampia kertoja (Taulukko 9).

A	19 kpl = 51%
B	5 kpl = 14%
C	7 kpl = 19%
D	6 kpl = 16%

Taulukko 9. Lonkkaindeksi (Tiedot perustuvat Saksanseisojakerhon tietokantaan)

Spinone lonkkaindeksi 31.12.2004

Urokset	rek. nro	Jälkeläisiä	A	B	C	D	E	Terveitä %	Kuvattuja	Kuvaus %	Indeksi
Edi Wolfsirius dal Podere Antico	FIN23754/01A	43	0	0	0	0	0	0	0	0	
Wynsett Falco	FIN24760/00B	32	3	0	1	0	0	75,00	4	12,5	0,75
Snow Drop For Wynsett	FIN32706/97B	32	8	1	3	2	0	64,29	14	43,75	1,29
Tarrygnome´s Spindrift Sirius	FIN13513/98A	18	4	2	1	0	0	87,5	8	44,44	0,63
Ryttarstigens Pim	S52980/89B2	12	1	1	1	0	0	66,67	3	25,00	1,33
Donna Liberatas Caro Dahlin	FIN41884/95C	10	0	0	2	2	0	0,00	4	40,00	3,50
Fragola Primo Fratello	SF19965/94A	8	0	0	0	0	0	100,00	0	12,50	
Wynsett Wicket Devil	NHSB1999332	9	1	0	0	0	0	100,00	1	11,11	0,00
Westoy Triton	S50299/89	7	2	2	0	2	0	66,67	7	85,71	1,67
Epithelium Carlo	FIN40979/01C	8	0	0	0	0	0	0	0	0	
Snubbakollens Kjappfot	SF07855/87	7	1	2	0	0	0	100,00	3	37,50	0,67
Nartut											
Dynamo Route Sixtysix	FIN23754/01A	33	3	1	1	0	0	80,0	5	15,15	0,80
Merrymoon Spinelli Ravioli	FIN24760/00A2	20	7	2	0	0	0	100,00	9	45,00	0,22
Fragola Cassiatore	FIN32706/97A	16	0	0	0	0	0	100,00	0	6,25	0,00
Orinda	FIN33057/93B	15	3	4	0	2	0	77,78	9	60	1,33
Karhen Nocciola	FIN35116/95B	14	2	1	1	0	0	75,00	4	28,57	1,00
Dynamo Fire Wolfsirius	FIN41884/95C	11	0	0	0	0	0	0	0	0	
Klippans Pandora	FIN19779/01B	11	0	0	0	0	0	0	0	0	
Merrymoon Rosara Bardolino	FIN41884/95C	10	0	0	2	2	0	0,00	4	40,00	3,50
Jass-Ann Caramia	FIN40281/96C	9	2	1	1	1	0	60,00	5	55,56	1,60
Fragola Seconda Brescia	FIN31696/95B	9	1	0	0	0	0	100,00	1	11,11	0,00
Karhen Olimpia	FIN14032/98A	7	2	0	0	0	0	100,00	2	28,57	0,00
Dynamo Rambling Rose	FIN20673/98A	7	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0,00
Zara del Benaco	SF22581/93D	7	2	0	2	2	0	33,33	6	85,71	2,33
Fragola Clemenza	FIN37697/97A	7	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	
Tarry-Gnome´s Spices	FIN13511/98D	6	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	
Sophia Loren	SF33059/93A	4	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	

Indeksi on laskettu seuraavasti: $(A*0 + B*1 + C*3 + D*4 + E*5)/(A + B + C + D)$

Huomioi kuvattujen pentujen osuus kaikista.

4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

Suomen pienessä populaatiossa esiintyy mm. seuraavia perinnöllisiä sairauksia, jotka vaikuttavat koiran arkielämään ja sekä työ- että näyttelykäyttöön, ovat olkanivelen dysplasia, silmäluomen asentovirheet (entropium ja ektropium), ylä- ja alapurenta, alaleuan kapeus, hammaspuutokset, tulehdusherkyys, häntämutki, epilepsia, ohut iho ja mahalaukun kiertymä. Ominaisuudet tai taipumus niihin periytyy kvantitatiivisesti. Lisäksi koiran metsästyskäyttöön vaikuttavat liian pehmeä turkki ja rotumääritelmän vastainen pohjavilla. Käyttöä haittaavana rakennevirheenä on esille tullut virheellistä lannarakennetta, esimerkiksi liiallista jyrkkyyttä. Tämä vaikuttaa takajalkojen ponnistusvoimaan ja taka-askeleen pituuteen, ja sitä kautta kestävyys maastossa. (SSK:n tietokanta)

Kyynärnivelen osteokondroosi ja kyynärniveldysplasia

Kyynärniveldysplasia on yhteisnimitys kyynärnivelen eri kasvuhäiriöille kuten osteokondroosi, fragmentoitunut *processus coronoideus* ja luutumaton *processus anconaeus*. Nämä periytyvät mahdollisesti erikseen.

Kyynärnivelen kasvurustoissa oireiden kehittyminen muistuttaa olkanivelen nivelruston osteokondroosia, jolloin kyynärpäähän sakara (*Processus anconaeus*) irtoaa tai kyynärnivelen/olkavarren sivulisäke (*Processus coronoideus*) irtoaa tai rapautuu. Kyseisten häiriötilojen syntymekanismista on kaksi teoriaa: 1) ovat seurausta OCD-tyyppisestä vauriosta tai 2) ovat olka- ja kyynäruiden epäsuhtaisen kasvun aiheuttaman nivelen epämukaisuuden aiheuttama trauma. Lisäksi luutumisen- ja kehityshäiriöitä esiintyy varsinaisen kyynärnivelen nivelosan muodostavissa olkavarren ja kyynärvarren nivelpäissä.

Nykykäsityksen mukaan alttius osteokondroosin kehittymiseen periytyy useasta tekijästä johtuen, polygeenisesti eli monigeenisesti. Ympäristötekijöillä katsotaan olevan suurempi vaikutus osteokondroosin kuin lonkkaniveldysplasian kehittymiseen. Osteokondroosin kehittymiseen altistavana tekijänä on luuston nopea kasvu, jota liian runsas ruokinta vielä tehostaa. Liian runsas liikunta on usein mukana.

Kyynärniveli on koiran tärkeä voimansiirtokohta, johon kohdistuu voimakas rasitus. Kyynärnivelen rakenne on erittäin monimutkainen, eikä kyynärnivelen luutumisen- ja kehityshäiriöitä yleensä pystytä leikkauksella parantamaan.

Hammaspuutokset ja purentavirheet

Spinoneilla on todettu jonkin verran hammapuutoksia, joista yleisin on P1:n puutos. Lisäksi on ollut muutamia tapauksia voimakasta yläpurentaa. Näyttelykertomuksissa on joitain mainintoja kitalakeen painavista kulmahampaista. Spinonen rotumääritelmässä yläpurenta tai selvä alapurenta ovat hylkääviä virheitä.

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat muuten rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset puuttuvat) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives puuttuu) uros on yleensä siitoskykyinen. Normaalisti kivekset ovat laskeutuneet noin kahdeksan-yhdeksän viikon ikäisillä pennuilla.

Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisempää on, että periytyminen on polygeenistä. Kivesvian periytyvyys (heritabiliteetti) on kuitenkin riittävän suuri, niin että jalostusvalinnoilla voidaan vaikuttaa sen esiintymiseen.

Yhden tai molempien kivesten puuttuminen tai epänormaalius on spinonen rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe. Tällainen uros on luonnollisesti myös suljettu pois jalostuksesta. Spinonella on toistaiseksi todettu kaksi kivesvikaista koiraa Suomessa (suullinen tiedonanto koirien omistajilta).

Entropium ja ektropium

Silmäluomien asentovirheet (entropium ja ektropium) ovat vahvasti perinnöllisiä. Kyse on oireista, jotka ilmenevät tietyn tyyppisten rakenneongelmien yhteydessä: pään alueella paljon nahkaa, silmät pienet ja/tai sisään painuneet. Entropium ja ektropium periytyvät siis välillisesti tietyn tyyppisen rakenteen periytymisen myötä, jolloin todennäköisesti vaikuttamassa on useampi geeni. Esiintyvät myös vaikeudeltaan eri asteisina, aina oireet eivät ole yhtä vakavia. Entropium tarkoittaa sisäkierteisyyttä, eli silmäluomi on kiertynyt sisään päin, jolloin silmäripset hankaavat sarveiskalvoa ja aiheuttavat vaurioita. Entropium esiintyy silmänluomien ulkokulmassa tai ulkokulmassa ja alaluomessa. Se on lievemmissä tapauksissa usein vaikeasti havaittavissa. Ektropiumissa silmäluomi avautuu liikaa, jolloin se kerää roskaa ja on tulehdusriski. Silmäluomien kierteisyyttä voidaan korjata leikkauksella. Entropium ja ektropium on kirjattu pitkäkarvaisen saksanseisijan rotumääritelmään hylkäävinä virheinä. Sairasta koiraa ei missään tapauksessa tule käyttää jalostukseen. Entropiumia on korjattu leikkauksella muutamilta yksilöiltä.

Allergisuus

Herkkähörsuuteen ja allergisuuteen taipuvaisuutta on ilmennyt muutamilla yksittäisillä yksilöillä. Hoitomuotona on käytetty ruokavalion vaihtamista.

Nk. yliherkkyyteen/allergisuuteen taipuvaisen koiran immuunijärjestelmä toimii ”liian tehokkaasti”, eli elimistö puolustautuu sinänsä harmittomia aineita vastaan. Yliherkkyyttä/allergisuutta on monen asteista ja sitä voi ilmetä koiralla erilaisina oireina tai oireyhdistelminä, mm. iholla (kutina, punotus), silmissä (vuotaminen, kutina, punotus, tulehtuneisuus), korvissa (kutina, liialliset korvaneritteet, jatkuvat korvatulehdukset), ruoansulatuskanavassa (ripuli) tai hengitysteiden ärtyneisyytenä.

Häntämutki

Häntänikamiin voi kehittyä muutoksia, jotka tuntuvat mutkina tai jopa kulmina nikamaväleissä. Nikamien päiden kehityshäiriö vaikuttaa samankaltaiselta kuin osteokondroosissa. Häntämutki on polygeenisesti ja resessiivisesti periytyvä. Häntämutkaista koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Häntämutkaa on pidetty rodun degeneraatiota ilmaisevana sairautena ja sillä on todettu olevan yhteyttä myös muihin luuston kasvuhäiriöihin. Häntämutki on yleensä todettavissa jo pikkupennulla luovutusikässä. Varmuudella häntän kehityshäiriöt voidaan selvittää röntgentutkimuksella kasvukauden lopussa. Häntämutkasta ei yleensä ole haittaa koiralle. Suomessa häntämutkaa on todettu spinonella useammassa pentueessa.

Pikkuaivoataksia

Rodulla on todettu periytyvää pikkuaivoataksiaa (CA). Sairastunut koira menettää liikkeidensä hallinnan, mistä seuraa esim. huojuvaa liikkumista tai liioiteltuja liikkeitä. Sairastunut koira joudutaan yleensä lopettamaan viimeistään noin vuoden iässä. Ataksian periytymistapa on yksinkertainen resessiivinen, mikä tarkoittaa, että molemmilta vanhemmiltaan geenin perinyt koira sairastuu. Jos koira sen sijaan saa geenin vain toiselta vanhemmaltaan, se on oireeton kantaja. Ataksian on todettu periytyvän yhden sukulinjan takaa. Ataksiaa tutkitaan eniten Englannissa, missä kehitetään geenitestiä kantajien kartoittamiseksi. Geenitesti on ainoa luotettava tapa oireettomien kantajien löytämiseksi. Englannissa suositus on, että kahta geeniä mahdollisesti kantavaa koiraa ei pariteta keskenään ja että sairastuneiden koirien vanhempia ja lähisukulaisia ei käytetä jalostukseen kuin poikkeustapauksissa. Suomessa on tehty yksi ataksialinjaisten koirien paritus. Jälkeläiset ovat oireettomia. Suomessa ataksiaan sairastuneita koiria ei ole ollut, mutta usealla koiralla on ataksialinjaa takana, mikä täytyy huomioida jalostuksessa.

Tietoa rodun terveydestä kerätään terveystietokyselyillä, minkä lisäksi kasvattajien tulee ilmoittaa havaintonsa jalostustoimikunnalle. Geneettisesti pienessä populaatiossa on tärkeää, että jalostukseen käytetään ainoastaan yksilöitä, jotka ovat tietävästi vapaita perinnöllisistä sairauksista ja vioista, sekä polveutuvat riittävän terveistä suvuista. Mikäli todetaan, että jokin yksilö on aikaisemmissa jälkeläisissään periyttänyt poikkeuksellisen runsaasti jotain sairautta tai vikaa, tulee tällainen koira poistaa viipymättä

jalostuksesta ja kenties jo tulossa olevat pentueet rekisteröidä EJ-rekisteriin. On toivottavaa, että koirien jälkeläisistä on jälkeläisnäyttöä ennen useampia pennutuksia. Jälkeläisnäyttö kattaa terveyden, käyttöominaisuudet ja ulkomuodon.

4.4 Ulkomuoto

Ulkomuodossa noudatetaan virallista FCIn rotumääritelmää. Alkuperäisen rotumääritelmän FCI:n hyväksymispäivä on 27.11.1989.

Spinoneissa esiintyy jonkin verran pehmeäturkkisuutta ja rotumääritelmän vastaista pohjavillaa, jotka vaikuttavat koiran sopivuuteen alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa. Metsästyskäyttöön vaikuttaa myös näyttelyharrastuksen lisääntymisen myötä havaittava koirien fyysisen koon kasvu. Suomessa näyttelyissä esitetyistä koirista on myös mainittu kevyt luusto ja liian jyrkkä lantio, joka vaikuttaa koiralle rodunomaiseen liikkumistapaan, maatavoittavaan raviin. Lisäksi huomiota on kiinnitettävä spinonelle ominaiseen neliömäiseen rakenteeseen

4.4.1 Rotumääritelmä

Spinone rotumääritelmä FCI 27.11.1989 hyväksymän rotumääritelmän mukaan. Käännös SKL-FKK 17.9.1996

Spinone -seisova lintukoira

YLEISVAIKUTELMA:

Tiivisrakenteinen vankka ja voimakas; vahva luusto ja hyvin kehittyneet lihakset, karkea karvapeite.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:

Rakenne kutakuinkin neliömäinen. Rungon pituus yhtä suuri kuin säkäkorkeus, kuitenkin 1-2 cm pitempi runko sallitaan. Pään pituus 4/10 säkäkorkeudesta. Pää on poskikaarien kohdalta kapeampi kuin puolet koko pään pituudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN JA LUONNE:

Luonnostaan sosiaalinen, säyseä ja kärsivällinen. Spinone on kokenut metsästyskoira kaikissa maastoissa. Se on hyvin kestävä ja menee empimättä okasiin pensaikkoihin ja syöksyy kylmään veteen. Se pystyy vetävään ja nopeaan raviin, ja on luonnostaan erinomainen noutaja.

PÄÄ:

Kallon ja kuonon ylälinjat ovat erisuuntaiset.

Kallo-osa: Muodoltaan soikea, kallon sivut laskevat hieman kuten harjakatto, niskakyhmy erittäin hyvin kehittynyt, ja keskiharjanne selvästi erottuva. Otsa ei ole kovin kaartunut eteen- eikä ylöspäin. Kulmakaaret eivät ole liian voimakkaat. Otsaurre on hyvin selvä.

Otsapenger:

Tuskin havaittava.

Kirsu:

Kuononselän suuntainen, kookas, sienimäiseltä vaikuttava, yläreuna on hyvin paksu ja selvästi pyöristynyt. Valkoisilla koirilla lihanväriäinen, valko-oransseilla hieman tummempi ja ruskea-päistäriköillä kastanjanruskea. Sivulta katsottuna kirsu on hieman ulkoneva. Sieraimet suuret ja ulkonevat.

Kuono-osa:

Yhtä pitkä kuin kallo. Kuonon syvyys keskikohdasta on 1/3 pituudesta. Kuonoselkä suora tai hieman kyömy. Kuonon sivut yhdensuuntaiset, joten edestä katsottuna kuonon muoto on neliömäinen.

Huulet:

Melko ohuet ylähuulet muodostavat kirsun alapuolelle avoimen kulman ja ovat etuosastaan pyöristyneet. Ne peittävät alahuulet; suupieleen muodostuu näkyvä poimu. Ylähuulet muodostavat kuonon alalinjan; kuonon syvin kohta on suupielessä.

Leuat/ hampaat/ purenta:

Leuat ovat voimakkaat ja normaalisti kehittyneet. Alaleuan luut ovat keskiosastaan vain hieman kaarevat. Hammaskaaret toisiinsa sopivat. Leikkaava tai tasapurenta.

Posket:

Kuivat

Silmät:

Suuret, avoimet, kaukana toisistaan ja lähes pyöreät, eivät syvällä sijaitsevat eivätkä ulkonevat; silmäluomet ovat tiiviit. Silmät ovat okranväriset, tummuusaste on suhteessa karvapeitteen väriin.

Korvat:

Lähes kolmion muotoiset, pituudeltaan korkeintaan 5 cm kurkun alalinjaa alempana. Korvan kiinnityskohta on leveä ja alkaa pään ja alkaa niskan liittymäkohdasta sekä päättyy poskikaaren puoliväliin. Korvan etureuna on tiiviisti posken-

myötäinen, ei laskostunut vaan sisäänpäin kääntynyt. Korvan kärki on hieman pyörästynyt. Korvat ovat lähes aina lepo-asennossa, tyvi nousee vain hieman. Korvarusto on ohut. Korvia peittää tiivis karvapeite, jossa yksittäisiä pitempiä karvoja, joiden määrä lisääntyy reunoja kohti.

Kaula:

Vahva ja lihaksikas, erottuu selvästi niskasta ja yhtyy sulavasti lapoihin. Kaulan pituus vähintään 2/3 pään pituudesta, ympärys 1/3 säkäkorkeudesta. Kaulan alla on kaksi pientä kaulanaluspuussia.

RUNKO:

Ylälinja:

Muodostuu kahdesta osasta: ensimmäinen laskee lähes suorasti säästä yhdenteentoista selkänikamaan ja toinen, hieman kupera yhtyy tiiviiseen selvästi kaareutuvaan lanneosaan.

Säkä:

Ei liian kohoava. Lapaluiden kärjet ovat kaukana toisistaan.

Lanne:

Hieman köyry ja hyvin kehittyneiden lihasten ansiosta leveä. Lanneosan pituus on hieman pienempi kuin 1/5 säkäkorkeudesta ja sen leveys on lähes sama kuin pituus.

Rintakehä:

Leveä ja syvä, ylittää vähintään kyynärpäiden tasolle. Rintakehä on selvästi pyörästynyt keskikohdastaan, missä myös sen halkaisija on suurin. Rintakehä kapenee rintalastaa kohti, se ei kuitenkaan ole muodoltaan kölimäinen. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet ja viistot, kylkiluiden välit ovat leveät. Viimeiset kylkiluut ovat pitkät, viistot ja hyvin avautuneet.

Alalinja ja vatsa:

Alalinja on lähes vaakasuora rintalastan kohdalla ja kohoaa hieman kohti vatsaa.

Häntä:

Etenkin tyvestään paksu, asennoituaan vaakasuora tai riippuva. Ei hapsutusta. Hännän tulisi olla tyvistetty 15-25 cm pituiseksi. (Huom: Suomessa tyvistyskielto)

RAAJAT:

Eturaajat

Yleisvaikutelma:

Eturaajat edestä katsottuna täysin yhdensuuntaiset ja kohtisuorassa alustaan nähden. Sivulta katsottuna kyynärvarsi kohtisuora ja välikämmen hieman viisto.

Lavat:

Vahvat ja pitkät, pituudeltaan 1/4 säkäkorkeudesta, muodostavat noin 50 asteen kulman vaakatason kanssa. Suhteessa rungon keskiviivaan lapojen kärjet eivät ole kovin lähellä toisiaan. Lavat liikkuvat täysin esteettömästi, lihakset ovat hyvin kehittyneet. Lavan ja olkavarren kulmaus on noin 105

Olkavarret:

Asennoituaan viistot, muodostavat 60 asteen kulman vaakatason kanssa, lähes samansuuntaiset rungon pysty akselin kanssa. Ja hyvin lihaksikkaat.

Kyynärpäät:

Yhdensuuntaiset rungon keskiviivan kanssa. Kyynärpään kärjen tulee sijaita hieman lapaluun takakärjestä maahan vedetyn pystysuoran linjan edessä. Kyynärpään etäisyys maasta on puolet säkäkorkeudesta.

Kyynärvarret:

Hieman pitemmät kuin 1/3 säkäkorkeudesta. Edestä ja sivulta katsottuna pystysuorat, vahvaluiset. Vahvan jänteen ja luiden välinen uurre on selvästi näkyvissä.

Ranteet:

Jatkavat kyynärvarren pystysuoraa linjaa

Välikämmenet:

Litteät ja edestä katsottuna pystysuorat kyynärvarren jatkeet. Sivustaa katsottuna hieman viistot, pituus on noin 1/6 alusta ja kyynärpään välisestä etäisyydestä.

Käpälät:

Tiiviit ja pyöreät. Varpaat ovat tiiviit ja kaareutuneet sekä lyhyen, tiheän karvan peittämät; varpaiden välit karvaiset. Päkiät ovat joustavat ja kovat, väriltään suunnilleen karvapeitteen värin mukaiset. Kynnet ovat vahvat, maata kohti kaareutuneet ja hyvin pigmentoituneet, eivät kuitenkaan koskaan mustat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma

Sivulta katsottuna pakarat ovat hieman kaarevat, hyvät kulmaukset, kintereet ovat kohtisuorassa maahan nähden. Takaraajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset ja kohtisuorassa maahan nähden.

Reidet:

Pituus vähintään 1/3 säkäkorkeudesta, leveydeltään 3/4 pituudesta. Vahvat lihakset. Asento on hieman viisto. Reiden takareuna on hieman kaareva.

Sääret:

Hieman reisiä pitemmät, muodostavat 55–60(°)en kulman vaakatasoon nähden) Yläosastaan kuivan lihaksikkaat. Akillesjänteen ja luiden välinen rako selvästi havaittava.

Kintereet:

Sivusta katsottuna hyvin leveät. Kintereen korkeus maasta noin 1/3 säkäkorkeudesta. Kinnerkulma noin 150 astetta.

Väliljalat:

Vahvat, kuivat ja kaikista suunnista katsottuna asennoiltaan pystysuorat. Sisäpinnalla voi olla yksinkertainen nivelikäs kannus.

Käpälät:

Rakenteeltaan kuten etukäpälät, mutta muodoltaan hieman soikeammat.

Liikkeet:

Vaivaton, löysä askel. Metsästyksessä vetävä nopea ravi, ajoittain laukka-askelia.

Nahka:

Tiiviisti rungon myötäinen paksu ja sileä. Päässä kurkussa, nivustaiveissa, kainaloissa ja rungon takaosissa ohuempaa, kyynärtaiveissa pehmeän tuntuista. Alaleuan haarasta alkaa kaksi kaulapussia jotka ulottuvat kaulan puoliväliin. Kun koiran pää on alhaalla, voidaan havaita silmän ulkokulmasta posken yli ulottuva ihopoimu, jonka takareunassa on karvatupsu. Ihon väri vaihtelee karvapeitteen värin mukaan. Limakalvojen väriin tulee olla sopusoinnussa karvapeitteen väriin.

KARVAPEITE:**Karva:**

Rungossa karvan pituus 4- 6 cm, kuonossa, päässä, korvissa, raajojen etuosassa ja käpälöissä lyhyempää. Raajojen takaosassa karva on karkean harjamaista, mutta ei muodosta hapsuja. Pitkät ja jäykät karvat koristavat kulmakarvoja ja huulia muodostaen silmäripset, viikset ja partatupsun. Karva on jäykkää, tiheää ja melko rungonmyötäistä; pohjavilla puuttuu.

Väri:

Puhtaan valkoinen; valkoinen oranssinmerkein, valko-oranssi täplikäs; valkoinen ruskein merkein, päistärökkö tai ruskeapäistärökkö. Kolmivärisyys, tan-merkit tai musta kaikissa muodoissa tai yhdistelmissä ei ole sallittua.

KOKO ja PAINO:**Säkäkorkeus :**

urokset 60-70 cm, nartut 58 -65 cm.

Paino:

urokset 32-37 kg, nartut 28 -30 kg.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Vakavat virheet:

Yhdensuuntaiset kallon ja kuono-osan ylälinjat, kovera kuononselkä.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

Täysin pigmentitön kirsu. Hera silmä. Mustaa ihon tai limakalvojen pigmentissä. Kolmivärisyys.

Tan-merkit, musta väri eri muodoissa tai yhdistelmissä karvapeitteessä. Yläpurenta tai selvä alapurenta.

HUOM: Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Taulukko 10. Aiemman tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Käyttöominaisuuksien testaaminen	KAER-kokeisiin osallistuminen	Jalostukseen käytettävien koirien kohdalla aivan liian vähäistä.
Jälkeläistarkastus	Junkkarikatselmus	Junkkarin ulkomuotokatselmukseen ja käyttökokeeseen osallistuminen liian vähäistä.
Luuston vahvuus	Jalostukseen käytettävien yhdistelmien tasapainoisuus	Havaittavissa paranemista.
Turkin laadun parantaminen	Huomioidaan pohjavillaiset ja pehmeäturkkiset yksilöt	Pohjavillaa ja pehmeää turkkia esiintyy edelleen, mutta suuntaus parempaan.
CA:n ehkäisy	Jalostuksentavoiteohjelmassa suositeltiin, että kahta mahdollista kantajaa ei pariteta keskenään	Yksi CA-paritus tehty. Jälkeläiset oireettomia.

Vaikka koirien lonkkakuvaaminen on PEVISA-ohjelman aikana lisääntynyt, edelleen kuvataan liian vähän muita kuin siitokseen aiottuja koiria. Spinone on käyttökoirarotu, ja terve rakenne on perusedellytys päivien, jopa viikkojen, yhtäjaksoiseen fyysisesti rasittavaan työskentelyyn vaikeissakin maastoissa. Käyttöominaisuuksien testaamisen suhteen kehitystä on tapahtunut, mutta edelleen pentuja

teetetään liian paljon koirilla, joitten käyttötaipumuksia ei ole testattu kokeissa tai jotka eivät ole lainkaan metsästyskäytössä.

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

Jalostuksen tavoitteena on laajentaa rodun geenipohjaa jalostuksen pitkäjänteisyyden ja koirien terveyden turvaamiseksi. Geenipohjaa pyritään laajentamaan kannustamalla tuonteihin ja keinosiemen-nyksiin tuontispermalla. Keinosiemennys koirien huonon luonteen tai lisääntymishaluttomuuden vuoksi ei ole hyväksyttävää. Saksanseisojakerhon jalostusneuvoja avustaa jalostusyhdistelmien valinnassa. Käytetään jalostukseen käyttöominaisuuksiltaan, terveydeltään ja luonteeltaan hyviä koiria. On huomioitava, että käyttökoira ei saa olla luonteeltaan arka. Käyttöominaisuudet tulisi testata ainakin nuortenluokassa, jolloin pystytään näkemään perinnöllisiä taipumuksia. Kasvattajien tulee informoida pentujen ostajia Junkkari-kokeesta ja avustaa kouluttamisessa tai koulutusavun saamisessa.

Jalostukseen käytettävien yksilöiden virheet tulee suhteuttaa koiran kokonaisuuteen nähden niin, että tavoitteena on rakenteellisesti terve ja käyttöön sopiva koira. Luonteessa olevia virheitä ei tule sallia. Kasvattajien tulee tiedostaa, että jokainen teetetty pentue on rodun jalostusta ja osaltaan vaikuttaa kannan rakenteeseen, ja siitä on kannettava vastuu. Olisikin ehdottoman tärkeää, että kaikki siitokseen käytettävät koirat täyttäisivät jalostuskoirille asetetut perusvaatimukset ja sen jälkeläisten tasosta olisi virallista tietoa ennen kuin koiraa käytetään uudelleen. On tärkeää, että jalostukseen käytettyjen koirien käyttöominaisuudet testataan KAER-kokeessa tai todetaan muuten luotettavasti rotujärjestön ohjeiden mukaan. Vastuullisten, metsästyskäyttökoirien kasvattamiseen sitoutuneiden kasvattajien määrää on saatava lisättyä, jotta rotu säilyisi alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan ja käyttökelpoisena vaihtoehtona seisovaa kanakoira harrastuskumppanikseen etsiville koiraharrastajille.

Omistajia tiedotetaan yksilöistä, jotka mahdollisesti ovat pikkuaivoataksiaa (cerebellar ataxia, CA) aiheuttavan geenin kantajia. Kasvattajien tulee huolehtia, ettei mahdollisia kantajia pariteta keskenään. Ataksiaa on tutkittu eniten Britanniassa, missä on kehitteillä geenitesti ataksian kantajien tunnistamiseksi. Suomessa pyritään noudattamaan Britannian ohjeita ataksian huomioimiseksi jalostuksessa. Jalostustoimikunta voi tarvittaessa harkintansa mukaan puoltaa ohjeista poikkeamista. Rotujärjestön jalostustoimikunta pitää yhteyttä Britannian rotujärjestön jalostustoimikuntaan ja seuraa tutkimuksen edistymistä ja mahdollisia muutoksia suosituksiin. Tällä hetkellä Suomessa ei ole yhtään CA:n kantajaksi todettua yksilöä, mutta koska valtaosa koirista periytyy CA:n kantajista, riski on olemassa.

Huomioidaan rotumääritelmän mukaiset virheet, joista on haittaa metsästyskoiralle mm.

- virheelliset, pehmeät turkit jotka ovat hankalia metsästettäessä. Karvan tulee olla karkeaa, tiheää ja rungon myötäistä; pohjavillan tulee puuttua.
- noudatetaan PEVISA-ohjelmaa
- luuston vahvuus: spinone on voimakasluustoinen ja lihaksikas, raajat hyvin kulmautuneet
- löysät silmäluomet ovat virhe
- jyrkkä lantio

Tuomareille pyritään kouluttamaan oikea rotumääritelmän mukainen näkemys, joka auttaa jalostuskoirien valinnassa. Rotutyypin ja terveen rakenteen vastaisia piirteitä omaavia koiria ei tule palkita korkeimmilla palkintosijoilla.

Koko rodun tasolla jalostusvalintojen tulisi ohjautua siten, että käyttökelpoinen materiaali hyödynnetäisiin mahdollisimman tarkoin ja tasaisesti. Ei ylikäytettäisi joitakin linjoja tai ns. siitosmatadoreja. Suomen Kennelliiton mukaan valtaroduilla riskinä voidaan pitää jo yli 3–5 prosentin jälkeläismäärää yhdeltä koiralta yhden sukupolven (4 vuotta) aikana, spinoneilla tavoiteltava prosenttiluku olisi 10, kuitenkin enintään noin 20 pentua/koira. Pienissä populaatioissa tulisi välttää myös tarpeetonta sukusiitosta sekä pyrkiä pitämään koko populaation keskimääräinen sukusiitosaste alhaalla.

Viimeisimmän viiden vuoden aikana on syntynyt 108 spinonea. Tästä viisi prosenttia on 5 pen-

tua/koira, mikä keskimääräisen pentuekoon ollessa 7,8 tulee täyteen yhdellä pentueella. Jos koiraa käytetään jalostukseen useammin kuin kerran, sen jälkeläisten käyttöominaisuuksista, terveydestä ja ulkomuodosta tulisi olla näyttöä.

Jalostukseen pyritään käyttämään mahdollisimman korkealuokkaisia yksilöitä. Siitosyhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden terveys, luonne, käyttöominaisuudet ja ulkomuoto. Jalostusarvoa määriteltäessä kiinnitetään huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen jälkeläisten ja sukulaisten laatuun. Siitosuroksen ja -nartun mahdollisimman monelle jälkeläiselle tulisi tehdä jalostustarkastus. Rotujärjestö järjestää vuosittain ulkomuotokatselmuksen edellisenä vuonna syntyneille spinoneille Junkkarin yhteydessä, minkä lisäksi päänäyttelyn yhteydessä järjestetään jalostusuroksatselelmus.

6.1 Visio

Käyttöpuolen vahvistumisessa rodussa on tapahtunut positiivista kehitystä. Pyritään jatkossakin myymään pentuja mahdollisimman paljon metsästäjille ja siten välttämään rodun jakautuminen käyttö- ja näyttölinjaisiin. Metsästys- ja muiden rodulle tyypillisten luonneominaisuuksien säilyttämiseksi jalostukseen käytettävät yksilöt tulee testata KAER-kokeessa. Lisätään myös muiden kuin jalostukseen käytettävien koirien koe- ja näyttelykäyntien määrää sekä lonkkakuvausprosenttia. Rodun geenipohjaa laajennetaan hallitusti käyttöominaisuuksia vaarantamatta.

6.2 Rodun tavoitteet

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Pitää populaatio geneettisesti mahdollisimman laajana ja terveenä. Vältetään lisäämästä koiramäärää käyttöominaisuuksien kustannuksella.

Luonne:

Säilytetään spinonen rodunomainen, työkoiralle ominainen koulutusta kestävä luonne.

Käyttöominaisuudet:

Pyritään säilyttämään käyttöominaisuudet testaamalla jalostukseen käytettävät koirat KAER-kokeessa ja valitsemalla yhdistelmiä, joissa koirien käyttöominaisuudet täydentävät toisiaan. Kahta saman puutteen omaavaa koiraa ei tule yhdistää. Myös muiden kuin jalostuskoirien koekäyntien määrää pyritään nostamaan.

Terveys:

Tavoitteena on terve, kestävä, monipuolinen työkoira. Pyritään säilyttämään rodun terveys ja elinvoimaisuus laajentamalla rodun geneettistä pohjaa. Lonkkakuvausprosenttia pyritään nostamaan.

Ulkomuoto:

Tavoitteena on rotumääritelmän mukainen, käyttökoiralle sopiva ja terve ulkomuoto. Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota terveeseen ja rodulle tyypilliseen rakenteeseen.

6.3 Rodun strategia

Rotujärjestö pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet jakamalla rodun harrastajille mahdollisimman paljon ja avoimesti informaatiota rodussa kulloinkin esiintyvistä ongelmista. Kasvattajia rohkaistaan hyödyntämään jalostusneuvojan ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä suunnitellessaan tiedottamalla heille jalostustoimikunnan työstä mm. Saksanseisojakerhon internetsivuilla sekä SSK: lehdessä. Neuvoja, tilastotietoja tai muuta informaatiota tarvitessaan kasvattaja voi kääntyä jalostustoimikunnan puoleen. Jalostustoimikunnan työ perustuu tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan. Jokainen tapaus käsi-

tellään yksilöllisenä ja harkinnan mukaan voidaan näistä ohjeista joustaa tai niitä voidaan tarvittaessa tiukentaa. Vähimmäisvaatimukset arvioidaan suomalaisten spinoneiden kulloisenkin tason mukaan painottaen pyrkimystä mahdollisimman korkealaatuisen jalostukseen. Koko rotua koskevia tietoja pyritään julkaisemaan yhdistyksen jäsenjulkaisussa mahdollisimman paljon. Rotujärjestön tulee panostaa myös vähemmistörotujen koulutukseen ja tiedonhankintaan.

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Rotujärjestön jalostusneuvoja tukee kasvattajia yhdistelmien suunnittelussa ja tuonneissa. Suositaan tuonteja ja keinosiemennystä tuontispermalla populaation laajentamiseksi. Keinosiemennystä huonon luonteen tai astumishaluttomuuden vuoksi ei tule hyväksyä. Jalostusuroksen valinnassa on syytä kysyä ehdotusta jalostusneuvonnasta tai ainakin tarkistuttaa oman ehdokkaan sukutaulun yhteensopivuus.

Luonne:

Jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet testataan KAER-kokeessa, jossa myös koiralle ominainen luonne ja taipumukset tulevat ilmi. Tuomareiden tulee koekertomuksissa ja näyttelyarvosteiluissa huomioida entistä tarkemmin, mikäli koiran luonteessa on huomauttamista.

Käyttöominaisuudet:

Jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet testataan KAER-kokeessa. Tuomareiden toivotaan kirjaavan koiran ominaisuudet koekertomukseen nykyistä tarkemmin, jotta saadaan tietoa koirien jalostusominaisuuksista.

Terveys:

Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa ja tiedottaa siitä kasvattajille. Kasvattajia rohkaistaan käyttämään jalostusneuvojan ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä ja tuonteja harkitessa tiedottamalla heille jalostustoimikunnan työstä mm. Rotujärjestön internetsivuilla.

Ulkomuoto:

Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota terveeseen, rodulle tyypilliseen ja käyttötarkoitukseen sopivaan rakenteeseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Taulukko 11. SWOT-analyysi rodun tilasta

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - Rotujärjestöllä toimiva organisaatio, joka mahdollistaa koetoiminnan - Saksanseisojakerhon tietokannassa paljon arvokasta tietoa - Hyvät suhteet ulkomaille sekä rotua harrastaviin yhdistyksiin että kasvattajiin, ja kielitaito - KAER-kokeessa testattujen ja palkittujen koirien määrä on lievässä kasvussa samoin palkitsemisprosentti - Avoin informaation jakaminen rotujärjestön tietokannan kautta - Aktiivinen toiminta rotujärjestössä mm. koulutusten ja KAER-kokeiden muodossa. - Kattava terveystietojärjestelmä - Toimiva rotujärjestön infrastruktuuri, mm. kokeet, jalostuskatselmukset, koulutuspäivät ja aluekouluttajat - Spinoneiden roturyhmäkouksia, metsästyskoulutusta ja SM-kisoja järjestetty jo 	<ul style="list-style-type: none"> - Kapea geenipohja - Valtaosa koirista myydään muuhun kuin metsästyskäyttöön - Lonkkakuvattujen koirien pieni määrä - KAER-kokeessa testattujen koirien pieni määrä - On paljon koiria, jopa kokonaisia tai lähes kokonaisia pentueita, jotka eivät ole käyneet näyttelyssä kertaakaan. - Kasvattajat, jotka eivät itse metsästä eivätkä siten näe metsästysominaisuuksien testaamista ja vaalimista tarpeeksi tärkeänä testatakseen jalostuskoirat KAER-kokeessa. - Kasvattajat, jotka eivät sitoudu rotujärjestön tavoitteisiin. - Jalostustyö on nykyisellään usein liian ulkomuotopainotteista luonteen ja ominaisuuksien sijasta. - Rodun harrastajapiirien näkökantaerot vie-

useana vuonna harrastajien yhteishengen lisäämiseksi.	vät energiaa ja tulehduttavat henkilösuhteita. - Vähäinen osallistuminen rodun piirissä järjestettyihin roturyhmäkokouksiin, metsästyskoulutuksiin ja kokeisiin.
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none"> - Innokkuus rodunomaisen käytön kehittämiseen - Kiinnostus tuonteihin - Kasvava kiinnostus rotua kohtaan metsästyskoirana - Yhteistyö ulkomaisten rotua harrastavien yhdistysten ja kasvattajien kanssa - Aktiivisuus järjestää koulutuksia ja kokeita - Rotujärjestön puitteissa valtaosa pennuista pyritään myymään metsästäjille - Pyritään kannustamaan muista koiraharrastuslajeista kiinnostuneita metsästyksen pariin. 	Uhat <ul style="list-style-type: none"> - Geneettisen pohjan kapeneminen entisestään - Valtarotujen jalkoihin jääminen - Viehättävän ulkomuodon ja luonteen vuoksi suosio seura- ja muuna harrastuskoirana kasvussa - Metsästystä harrastamattomien spinonen omistajien aktiivisuus tehdä spinone tunnetuksi muuna kuin metsästyskoirana, mikä voi pitkällä aikavälillä johtaa metsästyskoiran muuttumiseen seurakoiraksi. - Rodun suosion mukanaan tuomat negatiiviset asiat kuten alkuperäiseen käyttöön soveltumaton luonne ja rakenne. - Rodun suosio edistää rodun kasvatusta muihin kuin metsästysharrastukseen, mikä on negatiivinen asia käyttöominaisuuksien vaalimisen kannalta. - Metsästysmahdollisuuksien heikkeneminen joissain osissa Suomea ja metsäkanelintukantojen lasku.

6.5 Varautuminen ongelmiin

Taulukko 12. Varautuminen tulevaisuuden ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Pentukysyntä romahtaa	Rodun terveys heikkenee, metsästysominaisuuksien vähäinen näyttö.	Edistetään rodun tunnettuutta osallistamalla KAER-kokeisiin.	Käytetään jalostukseen terveistä linjoista olevia terveitä ja testattuja yksilöitä. Kasvattajien tulee aktivoida pentujen ostajia myös julkisiin käyttöominaisuuksien esittämiseen.	Jalostus vaikeutuu kysynnän puuttuessa
Käyttöominaisuudet heikkenevät	Jalostukseen käytettyjen koirien käyttöominaisuuksia ei testata tarpeeksi, ulkomuotopainotteinen jalostus, rodulle epätyypillisten harrastusmuotojen	Kannustetaan pennunostajia ja kasvattajia osallistumaan KAER-kokeisiin, koulutus, valistus.	Tiedotus ja koulutus, myönteinen julkisuus rodunomaiselle käytölle.	Rodun alkuperäinen rodunomainen käyttö ja käyttöominaisuudet katoavat ja rotu muuttuu seura- ja näyttelykoiraksi

	lisääntyminen.			
Terveys heikkenee	Kapea geneettinen pohja, huonot yhdistelmät, matadorien käyttö jalostuksessa, jalostukseen käytettäviä koiria ei testata.	Kerätään tietoa koirien terveydestä ja tiedotetaan kasvattajia. Aktiivinen yhteistyö kasvattajien ja jalostustoimikunnan välillä.	Suositaan tuonteja ja keinosiemeniä tuontispermalla, kannustetaan kasvattajia hyödyntämään jalostustoimikunnan palveluita ja kokemusta.	Jalostus vaikeutuu ja kysyntä laskee, rotu ei enää sovellu alkuperäiseen käyttöönsä.

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Taulukko 13. Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010
Toimenpiteet	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä</p> <p>3) Laaditaan terveyskysely koirien omistajille yhdessä kasvattajien ja harrastajien kanssa roturyhmän kokouksessa.</p>	<p>1) Lähetetään terveyskysely ko. vuonna 2 vuotta täyttävien koirien omistajille.</p> <p>2) Analysoidaan terveyskyselyn vastaukset roturyhmän kokouksessa</p>	<p>1) Lähetetään terveyskysely ko. vuonna 2 vuotta täyttävien koirien omistajille.</p> <p>2) Analysoidaan terveyskyselyn vastaukset roturyhmän kokouksessa</p>	<p>1) Lähetetään terveyskysely ko. vuonna 2 vuotta täyttävien koirien omistajille.</p> <p>2) Analysoidaan terveyskyselyn vastaukset roturyhmän kokouksessa</p> <p>3) Analysoidaan toteutunut yhteistyö kasvattajien ja jalostusneuvojan/jalostustoimikunnan välillä. Tarvittaessa tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p>	<p>1) Lähetetään terveyskysely ko. vuonna 2 vuotta täyttävien koirien omistajille.</p> <p>2) Analysoidaan terveyskyselyn vastaukset roturyhmän kokouksessa</p>

Rodun harrastajien yhteishenkeä ja tavoitteellisuutta oman rodun suhteen pyritään kehittämään spinoneiden rotumestaruuskisoissa ja koulutuspäivillä. Tapahtumista tiedotetaan rotujärjestön foorumeilla ja Spinone Sitella.

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Strategisten toimenpiteiden toteutumisen seuranta

Populaation kokonaistila ja rakenne: seurataan jälkeläismäärä/yksilö. Seurataan tuontikoirien ja tuontispermakeinosiemeniennysten määrää. Seurataan jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista ja kasvattajien sitoutumista ohjelmaan. Raportoidaan tilanteesta vuosittain rotujärjestön puitteissa. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Luonne:

Seurataan KAER-kokeeseen ja näyttelyihin osallistuneiden koirien määrää ja suhdetta, jotta tiedetään, paljonko koirien käyttöominaisuuksia on testattu (Taulukko 6). Seurataan, mikäli huomautettavaa

koirien luonteissa ilmenee (kts. Taulukko 3). Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Käyttöominaisuudet:

Seurataan KAER-kokeeseen osallistuneiden koirien määrää. Laaditaan yhteenveto kokeissa käytettyjen koirien ominaisuuksista. Kokeisiin osallistuneiden koirien tulokset ja koekertomukset julkaistaan Saksanseisojakerhon tietokannassa ja vuosikirjassa.

Terveys:

Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa ja tiedottaa siitä kasvattajille. Seurataan tiedottamisen toteutumista. Seurataan lonkkakuvattujen koirien määrää ja laatua. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Ulkomuoto:

Lähteinä käytetään rotujärjestön vuosikirjaa ja terveystarkastusten vastauksia tai muuta kautta saatua tietoa. Näyttelyihin osallistuneiden koirien tulokset ja arvostelut julkaistaan Saksanseisojakerhon tietokannassa ja vuosikirjassa. Seurataan rakenteen terveyttä ja rodunomaisuutta, sekä puututaan mahdollisesti ilmeneviin ongelmiin tiedotuksella. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Tavoiteohjelmassa asetettujen päämäärien saavuttaminen:

Populaation kokonaistila ja rakenne: tavoitteena on, että jälkeläismäärä/yksilö on 10–12 prosenttia viiden edeltävän vuoden aikana syntyneistä pennuista, kuitenkin enintään noin 20 jälkeläistä. Syntyneiden pentueitten sukusiitosprosentti on enintään 6,25 prosenttia (serkusparitus). Poikkeuksista on neuvoteltava jalostustoimikunnan kanssa. Seurataan matadorilinjaisten koirien jalostuskäyttöä ja kannustetaan tuonteihin. Pyritään laajentamaan geenipohjaa tuontikoirien tai -sperman avulla. Tuontikoirien yhdistäminen pelkästään nykyiseen kantaamme ei ole kestävä ratkaisu, mutta jos lähivuosina tuontikoiria yhdistetään erityisesti keskenään, saamme muutamassa vuodessa käyttöömme enemmän uutta jalostusmateriaalia.

Luonne:

Jalostukseen käytettävät yksilöt testattava näyttelyssä vähintään avoimessa luokassa tai Junkkarin ulkomuotokatselmuksessa ja KAER-kokeessa. Jalostukseen ei käytetä koiria, joiden luonteessa on ollut useamman kerran huomauttamista arkuuden tai aggressiivisuuden vuoksi.

Käyttöominaisuudet:

Jalostukseen käytettävät yksilöt testattava KAER-kokeessa. Tavoitteena JTO:n 2006–2010 aikana nostaa KAER-kokeessa testattujen jalostukseen käytettävien spinoneitten määrä 20 prosenttiin. Tällä hetkellä jalostukseen käytettyjen KAER-kokeissa testattujen spinoneitten määrä on vain 2 prosenttia. Tavoitteena on saada lisää metsästäviä, vastuunsa tuntevia ja tavoitteellisia kasvattajia mukaan harrastustoimintaan

Terveys:

Lonkkakuvattujen koirien osuus nostettava vähintään 40 prosenttiin. Tällä hetkellä lonkkakuvattujen spinoneitten määrä on noin 20 prosenttia kannasta. Mahdollisia ataksian kantajia ei pariteta keskenään ilman jalostustoimikunnan puolta.

Ulkomuoto:

Jalostukseen käytetyt koirat ovat saaneet näyttelyssä avoimessa luokassa tai Junkkarin ulkomuotokatselmuksessa vähintään maininnan ”hyvä”, joka ei ole tullut huonosta luonteesta johtuen.

Lähdeluettelo

Kirjalliset lähteet

- Fossum ym. 2002. *Small Animal Surgery*. 2nd edition, Mosby.
- Fry, C.1999. *The Italian Spinone*. Waterlooville: Kingdom Books.
- Hazewinkel 2003. *Elbow dysplasia: Clinical aspects and Screening programs*. In: Proceedings of the 28th world congress of the World Small Animal Veterinary Association.
- Heikkinen, P. 2005. *KAER-kokeet*. Kirjallinen tiedonanto 11.01.2005.
- Koskentalo, Helena 2003. *Parempaan pentutulokseen*. Gummerus.
- Lozza, M. *Manuale Practico dello Spinone*. Club Italiano Spinoni.
- Mäki, K. & Ekman, T. *Terveempien koirarotujen puolesta - sukusiitosdepressiota ja matadorijalostusta vastaan*. www.koiranjalostus.fi.
- Massimino, L. *Le Spine dello Spinone*. I Nostri Cani 06/2003.
- Mentasti, G. *Lo Spinone senza Spine*. I Nostri Cani 05/2002.
- Mentasti, G. *The Spinone – An Italian View*. Dog World 09/1989.
- Nielen, Janss ja Knol 2001. *Heritability estimations for diseases, coat colour, body weight and height in a birth cohort of Boxers*. American Journal of Veterinary Research 62 (8): 1198-1206.
- Paatsama, S. 1991. *Suuri Suomalainen Koirakirja*. Otava.
- Pagliariini, E. *Commento sulla Testa dello Spinone*. www.spinone.net/pagliariini.
- Peltonen, Martti. 2004. *Saksanseisojilla esiintyneet viat ja sairaudet*. Kirjallinen tiedonanto, joulukuu 2004.
- Rouhiainen, J. 2005. *Seisojan tavoiteltava luonne*. Kirjallinen tiedonanto 28.1.2005.
- Sacchetti, P. *The Italian Spinone*. Gun Dog Magazine 1–2/1989.
- Sundgren, Per-Erik 1993. *Lemmikkieläinten jalostus*. Suomen Kennelliitto.

- Saksanseisojakerhon vuosikirja 1998
- Saksanseisojakerhon vuosikirja 1999
- Saksanseisojakerhon vuosikirja 2000
- Saksanseisojakerhon vuosikirja 2001
- Saksanseisojakerhon vuosikirja 2002
- Saksanseisojakerhon vuosikirja 2003
- Saksanseisojakerho r.y. Terveyskyselyyn 2004 vastaukset.
- Spinone rotumääritelmä. Suomen Kennelliiton julkaisu. 27.11.1989

Elektroniset lähteet

- www.enci.it/razze/
- www.koiranjalostus.fi.
- www.saksanseisojakerho.fi/html/tietokannat.htm
- www.spinone-italiano.com

Järjestö- ja henkilölähteet (tiedot eri maiden kannoista)

- American Spinone Club
- Club Italiano Spinoni
- Hoppe, Anke
- Italian Spinone Club of Great Britain
- Italian Spinone Club of Ireland
- Lieshout, Trudie van
- Svenska Rasklubben för Bracco & Spinone

Liite 1

Rekisteröinnissä käytetään värimäärityksessä seuraavia väri- ja rotukoodeja:

316 = spinonen rotukoodi

277 = ruskea-päistärökkö

368 = oranssi-päistärökkö

374 = valkoinen-ruskea

380 = valkoinen-oranssi

781 = valkoinen-ruskein täplin

901 = oranssi-valkoinen

Liite 2

Jalostustoimikunnan työ

Toimikunta pyrkii työssään ehdottomaan puolueettomuuteen ja noudattaa SKL-FKK:n ja Saksanseisojakerho ry:n yleisiä toimintaperiaatteita. Toimikunta vastaa sille esitettyihin kirjallisiin tiedusteluihin, jotka on tehty riittävän ajoissa, mieluiten kahta kuukautta ennen odotettua kiimaa. Toimikunnan päätös koskee vain sitä astutuskertaa johon tiedustelu kohdistuu.

Toimikunta tehdessään siitosyhdistelmäehdotuksen edellyttää kasvattajalta, että

- kasvattaja on saksanseisojakerhon jäsen
- kasvattaja on tehnyt SKL-FKK:n kasvattajasitoumuksen, kun yhdistelmä toteutuu,
- kasvattaja huolehtii pentujen ilmoittamisesta Junkkari-kilpailuun, joka on nuorten koirien perinnöllisten ominaisuuksien ja ulkomuodon katselmustilaisuus.
- kasvattaja pyrkii sijoittamaan pennut rodunomaiseen käyttöön

Jalostusyhdistelmässä voivat uroksen ja vastaavasti nartun näyttely- ja koetulokset ym. jossain määrin korvata toisen osapuolen puuttuvia tuloksia. Liian läheistä sukusiitosta vältetään FCI:n suosituksen mukaisesti.

Jalostustoimikunnan tulee pyrkiä seuraamaan muidenkin kuin edellä mainittujen sairauksien ja vikojen esiintymistä rodussa ja tarvittaessa ryhtyä niiden vaatimiin toimenpiteisiin. Narttua saa käyttää siitokseen, kun se on parituksen aikaan ylittänyt 24 kk iän. Rotu on hitaasti kehittyvä, eikä ole suotavaa sen käyttäminen jalostukseen liian nuorena.

Liite 3

Jalostusrekisterivaatimukset

Siitosyksilöiden vaatimukset pohjoismaiseen jalostusrekisteriin pääsemiseksi ovat seuraavat.

Narttu

- metsästyskoetus KAER AVO 2
- näyttelystä EH tai 2x H kuitenkin niin ettei H ole tullut huonon luonteen vuoksi.
- lonkkanivelet normaalit tai lähes normaalit

Uros

- metsästyskoetus AVO 1, muut samat kuin nartulla.

On pyrittävä siihen että jalostukseen käytettävät yksilöt täyttävät edellä esitetyt vaatimukset. Jälkeläisarvosteluun on kiinnitettävä huomiota ja koirien jalostuskäyttö on suhteutettava käytössä olevan jalostusmateriaalin laajuuteen.